MULLAN, IDAHO.

Kuolonhiljaisuus alkaa vallita täälläkin mainikämpiköllä kun tuo inhottava influenssa alkoi täälläkin raivoamaan. Paljon on jo sairalta toisdellisten keskuudessa. Suomalaisia ei se vielä oikein ole hätyyttänyt. Ne, jotka sitä ovat sairastaneet, ovat paranneet. Tällä kertaa on Mrs Mattson heikkona tässä kamalassa taudissa, saa nähdä jos hän paranee. Kyllä se on ikävää, varsinkin kun isojen perheiden äidit joutuvat tämän ankaran taudin kynsiin eikä mistään saa apua. Varsinkin kun koko perhe joutuu sairaaksi, ei kukaan uskalla mennä hoitamaan.

Lokakuun 30 p. tuli tänne tieto, että kansalaisemme Gunnari Rautio kuoli Astoriassa, Ore., influenssaan. Hän oli hyvin tunnettu täällä. Hän oli ystävällinen ja hilpeä kaikille, joten hänen äkillinen poismenonsa teki surullisen valkutuksen. Häntä suremaan jäi nuori vaimo, jonka suru on kuvaamaton menettäessään parhaan toverinsa ja turvansa.

A. T.

HOQUIAM, WASH.

Pakisen täältäkin vähän kuulumisia ompeluseuran toiminnasta, että ei se aivan kuollutta ole, vaikka se siltä näyttää, kun ei ole ollut Toverittaressakaan pitkään aikaan täältä kirjoitusta, niin ikävää kuin se onkin. Emme ole saaneet kirjeenvaihtajaa, sillä jokaisella on omat esteensä, eikä kukaan muista velvollisuuttaan oman asian eteenpäin auttamiseksi.

Ompeluseuralla on ollut kokoukset joka torstai ja töitä tehdään tuisella kiireellä, että taasen olisi jouna myymistä ja nähtävänä kuinka ahkeria olemme olleet. Toivomme aasen tovereiden tulevan joukolla näyttäen haalimme ääriään myöten a kilvan huutamaan käsitöitämme.

Ompeluseuran kokouksessa 24 p:nä lokakuuta valittiin iltamakomitea Ompeluseuran naiset taasen piakkoin pitävät jyryt iltamat. Komitea ilmotti 7 p:n kokouksessa, että heillä on harjotusten alla kappale "Pojan vaarallinen ikä." Ja samassa tilaisuudessa vedetään naisten tekemä lakana ja tyynyliinat, oikein pitsien kanssa tehty. Lippuja myydään kiireenkaupalla ja muistakaa kun myyjä tulee, että ette sivuuta numeroa ostamatta.

Osaston työkokouksia ei ole voitu pitää moneen viikkoon, sillä vielä ovat ovet suljettuna influenssan takia. Pian ehkä saamme ruveta pitämään kokouksia ja iltamia, siilä tautia ei ole enää ilmestynyt partin vuorokauteen. — Toveritar Amanda Aho

---

suunnittelee, että perheensä voisi tulla jotenkuten toimeen, eikä hänen rakkaudellaan, uhrautuvaisuudellaan ja osanotollaan ole mitään arvoa. Äidin elämäntyöllä ei ole siis sen vertaa arvoa, että hänen jälellejääneet omaisensa voisivat lain mukaan saada korvausta hänen tapaturmaisesta kuolemastaan, ellei voida osottaa, että hän kaiken muun lisäksi vielä elättää perhettänsä ansiotyöllä. Lain kirjaimen mukaan ei äiti siis maksa mitään. — Kapitalistinen yhteiskunta antaa huonon arvon äidin elämäntyölle. Hänen eläissään sitä ei korvata ja kuollessa ei sillä ole edes sitä arvoa mikä on jonkunu rikkaan koiralla. Korkea oikeus varmaan määräisi jonkun loiseläjän rotukoiran yliajosta paremman korvauksen kuin köyhän työläisäidin hengestä. — Sosialismin kautta vasta saatetaan äidin työ ja uhraukset täyteen yhteiskunnalliseen arvoonsa.

Nainen tehnyt tärkeän keksinnön. Madam Karen Dramson on tehnyt keksinnön paperin valmistamisesta kuivuneista puiden lehdistä. Lehdistä käytetään ainoastaan säleet paperimassaksi; muu osa lehdestä on kelpaavaa eläinten ruuaksi, ollen sen ravintoarvo melkein sama kuin heinän. Siitä myöskin voidaan valmistaa palttoainetta ja tervaa. Yksinään Ranskassa arvellaan saatavan vuosittain 35—40 miljoonaa tonnia kuivia lehtiä.

Toverin ja Toverittaren levitysosaston taholta on pyydetty ilmottamaan kaikille Toverittaren tilaajille Astoriassa, että Toveritar tullaan tästälähin kantamaan tilaajien kotiin.

on paranemaan päin, joten hän ehkä pääsee pian kotiinsa.

Minä nyt jätän tähän tällä kertaa ja toiste lisää jos näen tämän julaistuna. — Hauskaa syksyä kaikille, toivoo: "Jussin akka."

BALTIMORE, MARYLAND.

Tervehdys täältäkin Baltimoren sopukalta Toverittaren lukijoille!

Uutta kuuluu! Me Baltimoren s. s. osaston naiset ilmotamme rehellisesti sarjailtamat alkaneeksi. Perustava kokous pidettiin tov. Nyyssölän asunnolla lokakuun 31 p. Naiset olivat lukuisasti muistaneet saapua asioista keskustelemaan. Ensimäiseksi, että me naiset emme tyydykään (kun ominpäin hommaan pääsemme ilman miesväkeä) tähän likaseen haaliin, jossa aina pidämme osaston iltamia, mutta me vuokraamme kaupungilta haalin, jossa on oikein näytöslavakin. Kai miehet nyt jokainen ajattelee, että sitä lavaako ne naiset nyt noin reilusti lupaavat näyttää. — Siinä erehdytte, Aatamit, mehän hommaamme sinne näytöskappaleen, jonka nimi on "Kadulle"; ei mikään naurupilleri, vaan sellainen, jossa kuvataan työläisnaisen kohtalo verrattuna rikkaaseen naiseen. — Luuletteko että siinä on kaikki? Eihän toki! Paljon muutakin hyvää ohjelmaa — ja sitten vielä tanssia hyvällä soitolla. Entäs ravintola? Sitäkään eivät Eevat ole unohtaneet. Varmasti siitäkin mainita ansaitsee.

Täällä pidettiin osaston ohjelmakokous marrask. 3 p., jossa suoritettiin ohjelmaa seuraavasti: Runon lausui tov. K. Huiska; kertomuksen luki t:tar E. Holopainen; satu olisi pitänyt olla tov. Ihanderilta, mutta hän sanoi, että nykyinen aikakausi ei ole mikään satujen aika, vaan kolkon ja kaamean todellisuuden aika, jossa meidän työläisten ei pitäisi turvautua satuihin, vaan enempi itsemme ja toistemme kehitykseen ja niin taistelemaan rahavaltaa ja kapitaalia vastaan. Sitten oli vielä runo t:tar T. Ihanderilta. Ohjelma oli siinä kaikki, sillä ohjelmansuorittajia oli poissa. Seurasi nyrkkilehden "Pöyhijän" lukeminen, jonka luki sen toimittaja tov. J. Mäkelä. Olihan siinä yhtä ja toista; järkeä siinä kyllä oli käytetty kirjottaessa, mutta ei olisi ollut haitaksi, vaikka olisi käytetty järkeä edes osa vähän asiallisempiin kirjotuksiin kuin mitä siinä julkaistiin. — Yleisöä oli kokouksessa koko paljon, mutta onhan meitä suomalaisia täällä useampikin, joten olisi toivottava ,että saapuisimme aina kokouksiin lukuisasti sanomaan mielipiteemme asioista. Yksilöinä emme mitään voita nykyisessä kapitalistisessa järjestelmässä, vaan joukkona ainakin voimme toivoa edes jonkinlaista valon ja vapauden aikaa, joskaan ei meille, jotka nyt olemme parhaassa elämän iässä, vaan lapsillemme. — Toveruudella:

L. Nyyssölä.

COTALDO, IDAHO.

Se kuuluisa "flu" on tullut meidän kyläänkin, viisi sairaustapausta on tähän mennessä. Kolme on hyvin vaarallisesti sairaana. Noin kuukauden ajan ovat haalit olleet suljettuina. Se on suurena haittana osaston toiminnalle, mutta toivokaamme parempia aikoja, jotka varmasti tulevat kun "junkkerismi" on kukistettu ja sodan tuottamat kulkutaudit asettuvat.

Hyvin kaunis on ollut tämä syksy, nytkin vielä on lehdet puissa, joka on tavatonta täällä tähän aikaan vuodesta.

Ompeluseuran toimeenpanemat arpajaiset onnistuivat tyydyttävästi. Yleistulot olivat $353.70. Sievonen summa, josta me kiitämme kaikkia, jotka ottivat meidän yritykseemme osaa. Osastolle luovutettiin $317.99. Seura päätti jatkaa toimintaansa edelleen ja sille parhainta menestystä toivoo: Yksi.

LAURIUM, MICH.

Täälläkin on pannajulistus influenssan vuoksi, vaikka se ei ole kovin ankarana riehunut täällä päin. Uskovaisia kuuluu harmittavan kun eivät pääse kirkkoon ja olen minäkin sitä hävennyt että se riena kirkkoonkin tuppautuu; luulisi jumalan sanan tappavan taudinkin basillit, kuten tyhjää vain. Mutta kaikki käy

TOVERITTAREN LUKIJOILLE JA ASIAMIEHILLE

Samalla, kun Toverittaren lukijat, ystävät ja asiamiehet tekevät parhaansa Toverittaren levittämiseksi nyt marras- ja joulukuun kuluessa, niin samalla on myös kiinnitettävä huomiota

TOVERITTAREN JOULUNUMERON LEVITTÄMISEEN.

Toverittaren Joulunumero ilmestyy laajennettuna ja erikoisesti valitulla sisällöllä. Tämä **juhlanumero painetaan jo joulukuun 10 päivänä,** että se varmasti ehtii jouluksi kautta laajan lukijakunnan.

Osastot ja ompeluseurat ottakaapa huomioonne tämä hyvissä ajoin ja tilatkaa paikkakunnallenne tätä Toverittaren Joulunumeroa jaettavaksi niille, jotka eivät vielä lukeudu Toverittaren lukijakuntaan. Toverittaren Joulunumeron hinta on $3.00 sata kappaletta.

JOULU-ONNENTOIVOTUKSET TOVERITTAREEN.

Jokainen Toverittaren lukija haluaa tietysti nimensä Toverittaren jouluonnentoivotusten joukkoon. Nämä jouluonnittelut painetaan tähän juhlanumeroon ja järjestetään niin, että samalta paikkakunnalta olevat nimet tulevat yhteen ryhmään, siis pitäkääpä huoli siitä, että nimenne ei jää pois tästä juhlajulkaisusta.

Jollette tapaa asiamiehiämme, jotka keräävät nimiä Toverittaren jouluonnitteluun, niin lähettäkää nimenne suoraan Toverittaren konttoriin.

Onnentoivotukset maksavat 25 senttiä nimi. Jos perheen eri jäsenten nimet haluaa onnittelussa mainita, niin se maksaa 5 senttiä lisää kultakin nimeltä. 50 sentillä saapi kaksikertaa niin suuren tilan kuin 25 sentillä ja $1.00 neljäkertaa ja niin edelleen. Siis jokainen saapi sen tilan ja muodon onnittelulleen kuinka suuresta tilasta maksaa.

Asiamiehet, pyytäkää listoja konttoristamme. — Pääasia on, että **toimitaan kerrankin nopeasti,** sillä onnitteluun osaaottavien nimet pitää olla konttorissamme viimeistäänkin joulukuun 5 päivään mennessä.

Kaikki mukaan Toverittaren Jouluonnitteluun, niin saamme siitä mielenkiintoisen juhlajulkaisun.

Pyytäkää joulukorttinäytteitä konttoristamme.

Toveruudella,

LIIKKEENHOITAJA.

---

voimattomaksi ajan oloon, yksinpä rukouksen voimakin.

Tämä paikkakunta ympäristöineen on menettänyt paljon asukkaitaan viimeisen vuoden kuluessa. Puhumattakaan yksinäisistä, joita meneo suurissa laumoissa, on myös kokonaisia perheitä muuttanut mikä minnekin. — Detroitiin on oikein kansainvaellus täältä päin, mutta onpa aina Astoriaankin asti mennyt ja Butteen, Mont. Me, jotka olemme Kuparisaarelle paisameerattu, koetamme tyytyä osaamme. Olemme täällä kuten kahleeton vanki, seuraten muun mailman menoa vain sanomalehtien välityksellä.

Syksy näyttää saapuvan. Marraskuun alkupäivinä satoi jo vähän lunta, vaan se näyttää sulavan pois. Syksy se on ikävin vuodenaika kun rapaa on jokapaikassa.

Ikävintä kuitenkin on työläisten syksy henkiseltä puolen katsoen. Joskus näyttää siltä, että äärimäinen sorto pian poistuu, vaan taas tuntuu joskus siltäkin, että siitä ei tule loppua varttomallakaan. — Kuinka ääretömän hidasta on joukkojen nousu!

Parhain tervehdyksin piirsi

Anni M.

PHILADELPHIA, PA.

"Spanjan lentsu" ja keuhkokuume on pyyhkäissyt yli maan idästä länteen. Se on vienyt satoja tuhansia ihmisiä maan poveen ja jättänyt niihin ihmisiin ikuisen sairauden eli vian johonkin ruumiin osaan, jotka tämän hirveän ruton kynsistä osaksi paranivat, jatkaakseen taas elämän taistelua. Melkein jokaiselle taudista toipuneelle jäi vikaa korviin, kurkkuun eli siimiin. Vielä ikävämmän jälkiseurauksen tauti iski niihin ihmispoloisiin, joilta se turmeli keuhkot ainaaksi. Tässä kaupungissa se tautipari tuossien riehui. Suurimman kärsimyksen alaiseksi joutuivat taas työn raukaan raataja t. Heitä kuoli Philadelphiassa lokak. alkupäivinä kahdesta kolmeen tuhanteen vuorokaudessa ja uusia sairaustapauksia vuorokaudessa vaihteli aina viidestä kuuteen tuhanteen asti. Nykyään kuolevaisuus on viikossa vaihdellut 2,000—2,500; uusien sairaustapauksien lukumäärä ollen noin 3,000—4,000 paikkeille viikossa. Nyt vihdoinkin näyttää tauti tekevän poislähtöä. Hirveää jälkeä se on joka tapauksessa jättänyt. Se on tehnyt orvoiksi tuhansia lapsia, joilla ei ole turvapaikkaa missään. Kaupungin viranomaiset eivät